

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 451/21
2.9.2021. године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Александре Ђорђевић Весне Филиповић, чланова већа, у парници тужиле-противтужене АА из ..., ул. ... бр. ..., са боравиштем у ..., ул. ... бр. ..., ЈМБГ ..., коју заступа пуномоћник Горан Видаковић, адвокат из Панчева, ТЦ Змај Јовина бр. 2/1, и Мирко Васиљевић, адвокат из Панчева, ул. Змај Јове Јовановића бр. 14, против туженог-противтужиоца ББ из ....., ... бр. ..., ЈМБГ ..., чији је пуномоћник Ненад Живковић, адвокат из Панчева, ул. Његошева бр. 1а/II, ради одлуке о вршењу родитељског права и утврђивања висине износа доприноса за издржавање мал. детета, одлучујући о жалби туженог-противтужиоца, изјављеној против пресуде Основног суда у Панчеву П2 457/20 од 30.06.2021. године, у седници већа одржаној дана 2.9.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Основног суда у Панчеву П2 457/20 од 30.06.2021. године у ставу првом, трећем, четвртном, петом, шестом, деветом, десетом, једанаестом и дванаестом изреке и предмет **ВРАЋА** поступајућем првостепеном суду на поновно суђење.

ОДБАЦУЈЕ СЕ жалба туженог изјављена против става другог, седмог и осмог изреке пресуде Основног суда у Панчеву П2 457/20 од 30.06.2021. године, као недозвољена.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом *првим* изреке одређена је привремена мера, па је одређено да ће се контакти мал. ВВ са оцем ББ одвијати сваке суботе у .... у ....., у периоду од 18,00 до 21,00 час и то тако што ће мајка АА доводити дете до улаза у ... у 18,00 часова и долазити по дете у 21,00 час, те се тиме мења решење овог суда 9П2 457/20 од 02.04.2021. године којим се одређује привремена мера. Ова привремена мера

трајаће до правноснажног окончања овог поступка. Ставом *другим* изреке одбијен је предлог тужиле-противтужене АА од 10.03.2021. године да суд одреди привремену меру и то тако што ће одредити одржавање личних контаката мал. детета ВВ, рођеног ... године, ЈМБГ ..., и туженог-противтужиоца ББ из ..., ЈМБГ ..., у контролисаним условима, сваке друге среде у трајању од сат времена од 13,00 до 14,00 часова у Центру за социјални рад "Солидарност". Ставом *трећим* изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиле-противтужене од 19.10.2020. године, прецизиран на записнику за главну расправу од 19.10.2020. године, па се мал. ВВ, ЈМБГ ..., рођен ...године, поверава на чување, негу и васпитање мајци АА која ће самостално вршити родитељско право. Ставом *четвртим* изреке као место пребивалишта детета одређена је адреса мајке у .... Ставом *петим* изреке контакти мал. ВВ са оцем ББ одвијаће се сваке суботе у ... у ..., у периоду од 18,00 до 21,00 час и то тако што ће мајка АА доводити дете до улаза у ... у 18,00 часова и долазити по дете у 21,00 час. Ставом *шестим* изреке обавезан је тужени ББ да на име свог дела доприноса у издржавању мал. ВВ плаћа месечно износ од 15.000,00 динара, и то почев од 30.06.2021. године, као дана пресуђења, до 10-ог у месецу за текући месец, све док за то буду постојали законски услови, и то одбијањем од зараде коју тужени-противтужилац остварује код ГГ, ул. ... бр. ..., Београд, и уплатом на рачун законског заступника детета, мајке АА код "Intesa Banke" број рачуна .... Ставом *седмим* изреке одбијен је тужбени захтев тужиле-противтужене у делу да се тужени ББ обавезе да на име свог дела доприноса у издржавању мал. ВВ плаћа месечни износ од 15.000,00 динара за период почев од 25.03.2019. године, као дана подношења тужбе, па до 30.06.2021. године, као дана пресуђења. Ставом *осмим* изреке одбијен је тужбени захтев тужиле-противтужене у делу да се тужени ББ делимично лиши родитељског права у делу који се односи на контакте и виђања са мал. ВВ. Ставом *деветим* изреке обавезан је тужени-противтужилац ББ да на име трошкова парничног поступка исплати износ од 353.125,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања писменог отправка ове пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом *десетим* изреке одбијен је тужбени захтев туженог-противтужиоца од 01.04.2019. године којим се тражи да суд установи самостално вршење родитељског права у корист туженог-противтужиоца ББ, те да се заједничко дете парничних странака мал. ВВ, рођен ... године, повери на негу, чување и васпитање, издржавање оцу ББ, да се установи пребивалиште мал. ВВ на адресу боравишта оца ББ, да се лични односи – контакти, виђање између тужиле-противтужене АА и мал. ВВ одвијају по моделу који предлаже ЦЗС, те да се обавезе тужиле-противтужена АА да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечно износ од 15.000,00 динара до 05-ог у месецу за текући месец преко поштанске упутнице, све заостале рате одједном, а будуће по доспевању, док за то буду постојали законски услови, као и да тужиоцу-противтуженом надокнади трошкове парничног поступка. Ставом *једанаестим* изреке одбијен је предлог туженог-противтужиоца ББ од 19.01.2021. године за доношење привремене мере за измену постојеће привремене мере од 11.04.2019. године у делу у којем се мал. дете поверава овде тужиле-противтуженој на вршење родитељског права, да се мал. дете ВВ повери туженом ББ на самостално вршење права до окончања овог поступка. Ставом *дванаестим* изреке одбијен је предлог туженог-противтужиоца од 29.03.2021. године за доношење привремене мере којом би се тужиле-противтужена АА лишила родитељског права у односу на мал. дете ВВ.

Против наведене пресуде благовремено је изјавио жалбу тужени-противтужилац из свих законских разлога предвиђених чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку.

Испитујући правилност побијане пресуде, у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је нашао да је жалба делом основана, а делом недозвољена.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља АА је рођена ... године, а тужени ББ ... године. Они су у ванбранчној заједници од 2005. године, ова заједница је трајала 13 година и за време трајања ванбрачне заједнице добили су дете ВВ који је рођен ... године.

Тужбени захтев тужиље је постављен у тужби 25.3.2019. године, а противтужбени захтев је постављен у противтужби 1.4.2019. године и они нису мењани, осим што је тужиља 10.6.2020. године, поднела нови предлог за одређивање привремене мере и предложила да се малолетно дете повери мајци на самостално вршење родитељског права, да отац одмах преда дете мајци и да се тужени делимично лиши родитељског права у односу на заједничко малолетно дете у погледу одржавања личних контаката и виђања са дететом, а тужени је у поднеску од 26.6.2020. године предложио да суд одреди привремену меру и да се њему дете повери на самостално вршење родитељског права и да се мајка делимично лиши родитељског права у односу на заједничко малолетно дете у погледу одржавања личних контаката и виђања са дететом.

Према евиденцији Центра за социјални рад солидарности Панчево, тужиља је пријавила туженог да је излаже психичком насиљу и да испољава агресију према њој, па је уплашена за своју безбедност, те је наређењем Полицијске управа Панчево од 18.3.2019. године према овде туженом, као потенцијалном починиоцу одређена хитна мера привремене забране контактирања и приласка жртви – тужиљи, а сходно решењу Вишег суда у Панчеву од 22.3.2019. године преиначено је решење Основног суда и одбијен је предлог ОЈТ Панчево да се према туженом ова хитна мера продужи за још 30 дана.

Кривична пријава туженог против тужиље због кривичног дела одузимања малолетног детета из члана 191 став 1 Кривичног законика поднета је са образложењем да је тужиља малолетног ВВ, као њихово заједничко дете, одвела из њиховог заједничког домаћинства 14.3.2019. године без сагласности и одобрења туженог, у кућу, најпре њеног оца у ..., а потом у кућу њене сестре у Панчево... и тако му онемогућила да врши родитељско право.

Суд је на рочишту одржаном 11.4.2019. године одредио вештачење по вештакињи Љиљани Михајловски на околност подобности родитеља за вршење родитељског права и на околност капацитета родитеља у том смислу ко од њих поседује боље релевантне родитељске вештине, као и на околност психичког и сваког другог здравља малолетног детета. Вештак клиничке психологије, дејче психологије и психопатологије је ангажовала др Николу Атанацковића, који је у свом налазу и мишљењу психолога од 28.5.2019. године, дао закључак да код малолетног детета

постоје манифестни видови и обрасци понашања које дете испољава у релацијама породице са социјалном средином и исти указују на постојање снижене емотивне социјалне зрелости са испољеним дисоцијалним понашањем у популацији вршњака, према мајци и ауторитету и да у циљу спречавања даљег назадовања детета у социјалном и емотивном развоју јесте неопходно одредити детету средину родитеља који је компетентнији у потребама детета и који је мотивисан да затражи стручну помоћ у циљу кориговања и превазилажења актуелног психичког стања детета.

Вештакиња Љиљана Михајловић је 3.6.2019. године дала свој налаз као специјалиста неуропсихијатрије и специјалиста судске психијатрије и породични системски психотерапеут и у том налазу је истакла да код малолетног ВВ није регистровала постојање душевног обољења или поремећаја у ужем психијатријском смислу, нити заосталости у душевном развоју, али да је дете током прегледа испољило понашање које указује на дисфункционалне обрасце и да је недовољног емоционалног и социјалног развоја који нису у складу са календарским узрастом, те да је дете показало регресивне облике понашања у комуникацији са оцем и негативно одбојан однос према мајци, како не би изневерило оца и како би му исказало лојалност, да отац не препознаје развојне потешкоће код детета и сматра да само пружајући му подршку и идеализујући његове капацитете може да допринесе адекватном развоју детета. У циљу спречавања даљег назадовања детета у социјалном и емотивном развоју неопходно је да дете буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права, јер сматра да она располаже адекватним капацитетима и да својом структуром и склопом личности јесте компетентнија у пропознавању, подршци и правилној стимулацији развоја детета, јер је само она показала спремност да затражи стручну помоћ у циљу кориговања и превазилажења актуелних потешкоћа детета. Вештак сматра да отац детета треба да одржава личне односе са дететом у складу са школским обавезама детета и на начин који ће одредити орган старатељства.

Мастер клиничке психологије Марија Елена Бранзеи је својим налазима од 17.5.2019. године, у смислу претходне опсервације парничних странака, извела закључак да је АА, мајка, натпросечних интелектуалних ресурса, да нема показатеља поремећаја личности и да је очуваних адаптивних ресурса, а да је отац ББ благо натпросечних интелектуалних ресурса са умањењем парцијалне ефикасности у конгитивном домену под притиском унутрашњих превирања и афективне компоненте, да је базично личност пасивно-агресивне и хиперсензитивне подлоге до нивоа поремећаја личности, да је тада био високо анксиозан, повишено унутрашње тензије, да је раздражљив, емоционално шаржираног беса, те да је код њега снижена ефикасност интегративно-адаптивних механизма.

На захтев туженог, дат је налаз и мишљење од стране примаријуса неуропсихијатра др Зорана Ђурића и специјалисте медицинске психологије Живковић Алексић Олге. Извршено психолошко-психијатријско вештачење, а на околност процене родитељских капацитета туженог, психолошке зрелости малолетног ВВ, њиховог међусобног односа, упућује да код туженог не налазе знакове трајне или привремене душевне болести и привременог душевног поремећаја, да он спада у личности нормалне структуре која је снажно емоционално инвестирана у родитељство, да је отац који спонтано налази праве одговоре за своје дете и да је као такав подобан за родитељство, да га његови родитељски капацитети чине подобним за функционисање у

родитељству у позицији родитеља који самостално врши родитељско право. Што је тиче мал. ВВ, он је личност у развоју у фази структурисања механизма одбране и формирања психо-социјалних образаца који за сада примерено прате календарски узраст, да он интелектуално функционише у оквирима солидног просека, да је код њега степен конгитивне развијености такав да обезбеђује адекватно разумевање узрочно-последичних дешавања и формирања закључака који одговарају опаженом и доживљеном. Вештаци подвлаче да је отац тај родитељ који својом природом одговара детету, да он свом сину даје топлину и прихватање које дечак не осећа да добија од мајке са којом тренутно живи, да су за даљи развој детета неопходни топлина, подршка и прихватање које добија од оца и да је најбољи интерес малолетног ВВ да одраста уз оца који има такве особине.

Центар за социјални рад Солидарности из Панчева је 1.7.2019. године дао свој налаз и стручно мишљење у коме је предложено да се малолетни ВВ повери мајци на самостално вршење родитељског права и да се контакти са оцем одвијају према моделу који није у супротности са његовим интересима, и то сваки други викенд од петка од 18,00 до недеље до 19,00 часова, те половином летњег и зимског распуста, сваки други државни и верски празник и дан очеве Крсне славе и дан очевог рођендана. За овим су вештаци медицинске струке др Зоран Ђурић и специјалиста медицинске психологије Живковић Алексић Огла, извршили поновни разговор са дететом и туженим, у ком смислу је Живковић Олга, као психолог, извела закључак да малолетни ВВ у вербалном и невербалном понашању манифестује осећање пролонгираног стања стреса који омета његову свакодневну функционалност, умањује му способност адаптације примерене његовом календарском узрасту и његовим реалним конгитивним потенцијалима, те да његово актуелно стање носи ризик за даљи психолошки развој, због чега се сугерише и ургентно укључивање стручне помоћи. Истог становишта је био и примаријус др Зоран Ђурић, неуропсихијатар, који је 6.9.2019. године у свом извештају истакао да је прегледао малолетног ВВ и да је констатовао да постоји дијагностификован проблем у односима са родитељима и рођацима, дијагноза З-63.1, неодговарајућа подршка породице, дг З-63.2 и истакао је неопходност породичне терапије родитеља после развода и да се дете упути дечјем психотерапеуту.

Дана 21.10.2019. године парничне странке су одвеле дете на Институт за ментално здравље, Клинику за децу и омладину, на Одељење за специјалистичко-консултативне прегледе, из разлога што је дете истакло да ће да умре, на шта је том приликом изјавио да то не мисли заиста, али да не жели да живи са мајком, него жели да живи код оца. Малолетни ВВ је невољно одговарао на постављена питања и у самим односима је поступајући ординирајући лекар специјалиста дечје психијатрије истакла да су присутни високо-конфликтни односи који у многоме доприносе стварању тензије код детета и могу довести до емоционалних проблема, те да је стога потребно породицу упутити у брачно саветовалиште.

Вештак Никола Атанацковић је 22.11.2019. године, у просторијама органа старатељства прегледао малолетног ВВ, обавио психо-дијагностичко испитивање и опсервацију малолетног детета и дао допуну свог психолошког извештаја у коме је закључио на основу података професионално-релевантних институција који су доступни, да исти не потврђују, нити пак изражавају сумњу у погледу навода које

малолетни ВВ наводи (истиче да он не воли маму, да га мама не воли, да га мама у ничему не разуме, да крши његову вољу, да му је направила ожилјак, да хоће да буде са татом, јер му је таква природа, јер може да се каже да је као тата), те да вештак сматра да са високом вероватноћом малолетни ВВ само некритички реплицира индуковане ставове и мишљење родитеља са којим је у контакту, а који евидентно манифестује и стоји иза оваквих ставова, те да је у интересу превенције могуће психопатологије неопходно укључивање у саветовалиште.

По решењу суда од 28.1.2020. године, од стране примаријуса др Зорана Ђурића и специјалисте медицинске психологије Живковић Алексић Олге, извршена је допуна њиховог иницијалног налаза, па је извршена опсервација и мајке АА и оба родитеља, те је тако израђен писмени налаз са мишљењем. Вештаци су као своје заједничко мишљење истакли да су мајка и отац нормалне структурисане личности, да су обоје подобни за родитељство али да на проблеме родитељства гледају на различите начине, да мајка у први план ставља дечаково прилагођавање на вршњачку групу и рад у школи и не види емоционалне потребе детета као доминантне а отац сматра да дете пати без љубави и топлине у мајчином дому и осећа што му је и дете својим понашањем и емоцијама према њему и потврдило да је живот у његовом дому и љубав коју му он пружа права средина за малог ВВ. Дете отворено показује велики отпор према мајци и жели да живи са оцем, а такво његово понашање је последица повређености и разочарења које је доживео кад га је мајка приликом одласка из породичне заједнице повела са собом и када више од месец дана није ишао у школу нити је видео оца па је због тога дечак под великим емоционалним притиском у овом периоду свог живота и даље љут на мајку, а та љутња није ублажена и зато му је живот са мајком добрим делом као принуда па стога детету треба омогућити да живи у повољнијој емоционалној клими него што је сада случај и потребно је да родитељи и дете иду на породичну терапију а по потреби и на појединачну терапију чији је циљ да се њихови конфликти разреше или ублаже у довољној мери да би могли сарађивати за добро детета. Сходно овоме вештаци предлажу као потребно да родитељи договорно подрже дете и да дете проводи са мајком време од првог до четрнестог у месецу а остатак месеца код оца да је потребно такође да родитељи поштују жеље детета о томе код ког родитеља жели да буде.

За овим је Центар за социјални рад солидарности Панчево 31.01.2020. године дао своје мишљење да није целисходно доношење привремене мере да се малолетни ВВ повери оцу на самостално вршење родитељског права и остао је код свог претходно датог налаза од 01.07.2019. године. Суд је за овим 03.02.2020. године одредио прекид поступка на обострани предлог пуномоћника странака на неодређено време до обраћања странака суду за наставак поступак а најмање на три месеца колико је планирано да траје породична терапија по препорукама вештака.

Закључак и професионално мишљење психотерапеута др Марије Стојковић специјалисте психијатрије да су детету потребна оба родитеља али и помоћ да разуме да се његов однос са мајком разликује од односа са оцем што не значи да је један добар а други лош, а ово се сигурно не може десити убеђивањем или претњама које је дете описало у току индивидуалне сеансе. Након посете овом психотерапеуту породица је одлазила на сеансе код другог психотерапеута и то код системског породичног

психотерапеута под супервизијом и дипломираног дефектолога Катарине Јоцић.

Прекинут парнични поступак настављен је по предлогу пуномоћника тужиље 12.05.2020. године.

Тужиља је 01.07.2020. године ОЈТ Панчево поднела кривичну пријаву против туженог због кривичног дела одузимања малолетног детета из члана 191 став 1 Кривичног законика Републике Србије са образложењем да је тужени 03.02.2020. године одбио да јој преда дете по већ претходно одређеној правноснажној и извршној привременој мери и препоруци вештака а ОЈТ Панчево је 20.07.2020. године поднело предлог суду да се туженом због претходно наведеног одреди притвор јер је он као осумњичени показао упорност да дете не преда мајци. Решењем Основног суда у Панчеву од 06.02.2021. године продужена је хитна мера за 30 дана туженом и привремена мера забрана контактирања жртви тужиљи због догађаја који се догодио у два наврата и то 04.02.2021. године када је тужени на адреси пребивалишта жртве овде тужиље тражио жртву и поломио прозоре на стану са образложењем да је могући учинилац те да постоји раније понашање учиниоца у односу на жртву манифестовано са два негативна аспекта. Евидентиран је и догађај од 18.07.2020. године када је комшиница обавестила тужиљу да неко покушава да јој обије стан када је тужиља дошла и видела да је то тужени и одмах је пријавила случај, том приликом тужени је одбио да каже где се дете налази али се дете тога дана око 18,00 часова јавило мајци и рекло да се налази у стану оца у ... након чега је она о томе обавестила орган старатељства и полицију и отишла је до стана туженог где је затекла дете и одвела га код себе и од када је дете код ње. Мајка истиче да од тог тренутка примећује велики напредак у односу са дететом и да је потребно да је у најбољем интересу малолетног детета да се привременом мером одреди да тужени не виђа дете. Она је објаснила и то да сматра како јој је угрожена безбедност кад би изашла напоље са дететом зато што су реакције туженог непредвидиве јер се исти не контролише пред дететом виче на њу па се она боји за своју физичку безбедност посебно зато што би то изазвало стрес код детета. Дете је код мајке од тада, и тужени је 31.07.2020. године поднео предлог за извршење на основу решења тог суда о привременој мери од 11.04.2019. године на основу кога је тај суд 13.08. донео решење о извршењу којим је одредио предложено извршење у смислу решења о привременој мери од 11.04.2019. године. За потребе тог поступка психолог Центра за социјални рад Стојан Пандиловски поднео је извештај 31.12.2020. године и у њему је навео да је у дотадашњем периоду према исказу детета четири пута видео оца на јавном месту у близини места становања да су ти контакти били договорени да су одржани уз сагласност мајке која их је надгледала са одређене удаљености, да су детету контакти били пријатни и да је из разговора са ВВ закључио да дечак има потребу за контактима и идентификацијом са оцем што је већ било предмет анализе ранијих стручњака а мајка није спремна да прихвати контакте по постојећем решењу о извршењу јер се боји да отац као у претходном случају неће дозволити да се дете врати код ње па је мишљење Центра за социјални рад да се покрене поступак за лишење родитељског права и да се контакти са оцем спроводе у контролисаним условима.

За овим је отац предложио да суд одреди вештачење преко Медицинског факултета а тај предлог је повукао 01.04.2021. године на рочишту и изјавио да не жели

ново вештачење јер није психички спреман и нема ни финансијских средстава што је потврдила и тужиља такође са своје стране да нема финансијских средстава за ново вештачење преко Медицинског факултета.

Центар за социјални рад Солидарности из Панчева доставио је налаз и стручно мишљење у коме је констатовано да се малолетни ВВ од јула 2020. године налази код мајке након интервенције полиције јер је тада отац оставио дечака самог у стану и није желео да каже где се налази те је угрозио његову безбедност, да је тужени притворен на 48 сати после тога а малолетни ВВ се јавио мајци на телефон и рекао где се налази. Туженом је сада боравиште и пребивалиште на територији града Београда за који је месно надлежан Центар за социјални рад Палилула. Малолетни ВВ сада редовно похађа наставу у потпуности се уклопио у вршњачку групу и нема испаде у понашању, одбија разговоре са психотерапеутом, дечији психијатар Стевановић проценио је да је у његовом најбољем интересу да отац виђа у контролисаним условима све до окончања судског поступка те се у извештају психијатра наводи да је дечак инструкисан од стране оца, да је тужени извршио кривично дело одузимање малолетног детета јер није желео да га врати мајци нити да каже где се дете налази. Констатује се од стране органа старатељства висок степен ризика за даљи развој детета уколико отац даље настави са инструкисањем детета па је процена да је у најбољем интересу малолетног детета доношење привремене мере којом би малолетно дете са оцем остваривало контакт у контролисаним условима сваке друге среде у трајању од сат времена.

Малолетни ВВ 17.03.2021. године је дао исказ пред првостепеним судом у коме је навео да је свестан да је на суд позван да би се решило са киме ће да живи, да после две године ружних дешавања, не може да каже да му је нешто лепо са мамом, док му је са татом све лепо, никако му не прија да одлази у Центар за социјални рад и волео би да се са татом виђа у ..., а након давања исказа од стране поступајућег судије затражено је мишљење Центра за социјални рад да ли постоје услови да се контакти са оцем одвијају у другој средини а не у Центру за социјални рад на пример у ... у ... па је центар налазом од 30.03.2021. године на становишту да се контакти у контролисаним условима одвијају искључиво у просторијама установе Центра за социјални рад те да није могуће да се одвијају у ... где би присуствовали социјални радници.

Малолетни ВВ редовно иде на психотерапију код психолога ДД почев од 11.09.2020. године када је дошао у пратњи мајке ради процене нивоа психолошке способности а након тога је наставио да долази ради даљег индивидуалног рада са њим једном у две или три недеље. У првом тренутку, по мишљењу психолога, малолетни ВВ је имао проблема јер је осећао одређене страхове, није виђао оца, имао је проблеме у комуникацији са вршњацима осећао се усамљено везано за вршњачке контакте, а у то време настава се одвијала онлајн због епидемиолошке ситуације, тада је имао неколико другова са којима је био у контакту онлајн и од којих је доживео одређено разочарење, од маја месеца кренуо је у школу, пола наставе одлази у школу а пола наставе прати онлајн и тада је дошло до промене у односу са вршњацима успешно је завршио четврти разред евидентиран је напредак у односу са мајком. На почетку психотерапије однос са мајком дефинисао је као добар, али да му је тешко кад мајка поставља границе али сад се и на то навикао и у том смислу ситуација је сада боља да се може рећи да се адаптирао на однос са мајком према границама и обавезама које му

се постављају и ту нема никаквог антагонизма. У септембру месецу када је почео да долази на психотерапију отац му је недостајао јер га није виђао већ су само разговарали телефоном да би касније почели да се виђају у ... у ... према договору родитеља и јакو му прија присуство оца и то што се виђају у ... пошто има негативан однос према Центру за социјални рад и није тамо желео да виђа оца, не постоји ништа што би оцу замерио пошто га он води на утакмице, шетњу у природу, разговарају, и отац му не поставља границе, благ је и пун разумевања и само два пута је повисио тон али сматра да је он то и заслужио.

Што се тиче материјалног статуса тужиле она је запослена у БЂ, зарада јој износи 86.968,00 динара, а тужени је радник ГГ где је у претходном периоду остварио зараду у износу од 81.672,77 динара. Евидентирано је да тужилца отплаћује стамбени кредит где рата износи 27.000,00 динара, комунални трошкови за стан износе 14.000,00 динара.

На основу овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд на основу чл 447, 449, 456 и чл 460 Закона о извршењу и обезбеђењу а у вези чл 6 став 1 и 3, чл 266 и 270 Породичног закона доноси одлуку као у ставу првом изреке. Полазећи од одредбе чл 73 Породичног закона и налаза вештака Љиљане Михаиловић, Николе Атанацковића и датих налаза ЦЗС, првостепени суд је донео одлуку у ставу трећем изреке, имајући у виду да се дете налази код мајке, да га мајка редовно води на терапије, да је од маја кренуо у школу, да је половину наставе пратио онлине, а половину ишао у школу, да је веома напредовао у социјалном смислу, успешно завршио 4.разред, да има доброг друга, више се не осећа усамљено, да када са тужиљом одлази на излете нема потребу да се истог дана врати, да се однос са мајком побољшао, да се адаптирао на границе и обавезе које мајка поставља. Одлуку у ставу петом изреке, првостепени суд је донео на основу чл 78 и 61 Породичног закона сматрајући да у овом периоду развоја мал, ВВ, када је под утицајем мајке и психотерапије дете напредовало у социјалном и емотивном развоју, а обзиром да отац сматра да само пружајући му подршку и идеализујући његове капацитете може да допринесе његовом развоју, а посебно имајући у виду исказ сведока ДД да отац инструктира дете префињеним психолошким механизмима и емотивним условљавањем. Одлучујући о висини доприноса туженог у издржавању мал детета, имајући у виду примања туженог и потребе мал детета, првостепени суд је обавезао туженог на износ од 15.000,00 динара, као у ставу седмом изреке. Услед корелативних предлога за доношење привремене мере и тужбених захтева парничних странка, првостепени суд је предлог за доношење привремене мере и тужбени захтев туженог противтужиоца одбио у целости као у ставу десетом, једанаестом и дванаестом.

Оваква одлука првостепеног суда за сада се не може прихватити као правилна.

По мишљењу Апелационог суда, ова одлука се за сада не може прихватити као правилна због постојања апсолутно битне повреде одредаба паричног поступка из чл. 374 ст. 2 тач. 12 ЗПП-а, на коју основано указује жалба туженог-противтужиоца, јер је нејасна и не садржи разлоге о одлучним чињеницама, што је последица погрешне примене члана 8 ЗПП и истражног начела које је заступљено у овој врсти поступка и прописано одредбом члана 205 Породичног закона.

Одредбом члана 205 Породичног закона је прописано да у поступку у вези са породичним односима суд може утврђивати чињенице и када оне нису међу странкама спорне, а може и самостално истраживати чињенице које ниједна странка није изнела.

Одредбом члана 6 ст 1 Породичног закона је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета

Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког појединачног случаја. Елементи процене најбољег интереса детета су узраст и пол детета, његове жеље и осећања с обзиром на узраст и зрелост, потребе за васпитањем и способностима родитеља да задовоље утврђене потребе детета. Конвенција о правима детета предвиђа у члану 3 став 1 да у свим активностима које се тичу деце, без обзира да ли их предузимају јавне или приватне институције социјалног старања, судови, административни органи или законодавна тела, од првенственог значаја су најбољи интереси детета. Ставом 2 истог члана предвиђено је да ће се детету обезбедити таква заштита и брига која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља и других лица која су за дете одговорна. Чланом 62 истог закона прописано је да дете има право на обезбеђење најбољих могућих животних и здравствених услова за свој правилан и потпун развој.

Одредбом чл 65 Породичног закона прописано је да (1) дете које је способно да формира своје мишљење има право слободног изражавања тог мишљења.(2) Дете има право да благовремено добије сва обавештења која су му потребна за формирање свог мишљења. (3) Мишљењу детета мора се посветити дужна пажња у свим питањима која га се тичу и у свим поступцима у којима се одлучује о његовим правима, а у складу са годинама и зрелошћу детета.(4) Дете које је навршило 10. годину живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима.(5) Дете које је навршило 10. годину живота може се само, односно преко неког другог лица или установе, обратити суду или органу управе и затражити помоћ у остваривању свог права на слободно изражавање мишљења.(6) Суд и орган управе утврђују мишљење детета у сарадњи са школским психологом односно органом старатељства, породичним саветовалиштем или другом установом специјализованом за посредовање у породичним односима, а у присуству лица које дете само изабере.

Чланом 266 став 3 Породичног закона је прописано да ако суд утврди да је у спору за заштиту права детета или у спору за вршење односно лишење родитељског права странка дете које је способно да формира своје мишљење, дужан је: 1. да се стара да дете благовремено добије сва обавештења која су му потребна; 2. да дозволи детету да непосредно изрази своје мишљење и да мишљењу детета посвети дужну пажњу у складу са годинама и зрелошћу детета; 3. да мишљење детета утврди на начин и на месту које је у складу са његовим годинама и зрелошћу, осим ако би то очигледно било у супротности са најбољим интересом детета.

Нејасни су разлози првостепеног суда у погледу одлуке о поверавању мал ВВ мајци на самостално вршење родитељског права. Нејасни су, зато што из датих разлога

прозилази да ће се однос мајке и мал. сина у будућности поправити, уколико буду заједно, али под условом да се присуство оца ограничи. Занемарујући у потпуности мишљење детета, које је и саслушано у току поступка, а за које сматра да је формирано под утицајем оца, првостепени суд афирмише однос између мајке и детета, што није основна дужност суда, према чл.6 Породичног закона и не сагледава у потпуности најбољи интерес детета. Проблем између родитеља настаје због различитог погледа на васпитање детета, а самим тим и на приоритете које су родитељи поставили својим васпитним методама. Међутим првостепени суд не даје разлоге због чега сматра да је мајка подобнији родитељ и зашто је тај модел васпитања, а самим тим и и систем вредности који ће дете развити, пресуднији да се мал. дете повери мајци на самостално вршење родитељског права. Са друге стране, првостепени суд не даје разлоге зашто није у најбољем интересу детета да се повери оцу на самостално вршење родитељског права. Осим тога, васпитање је само један аспект родитељства, поред бриге, неге, старања, позитивних емотивних и социјалних утицаја.

Утврђено чињенично стање говори о томе да постоје два налаза стручних лица психолошке и психијатријске струке, који су дати ради доношења одлуке о подобности родитеља за старатељство над мал. ВВ и ради објашњења евидентних проблема које он сам има. Налази су супротстављени, њихово усаглашавање није рађено, а ни ново вештачење које би супротности помирило није обављено, зато што је предлог за обављање вештачења преко Медицинског факултета повучен. Одређивање вештачења по службеној дужности није разматрано. Да би се суд приклонио једном од датих налаза мора дати јасне разлоге који би утемељили тај његов став. У том смислу, суд се мора изјаснити и зашто није прихваћен други налаз и мишљење, за шта је у сваком случају потребна стручна потпора.

Поднете су две кривичне пријаве узајамно од стране учесника у поступку и то за кривично дело одузимање малолетног детета. Судбина ових кривичних пријава ће се осветлити у кривичном поступку и до тада оне не би требало да имају утицаја на одлуку суда, па и ако утичу на одлуку суда, нејасна је од каквог су значаја.

Мал. ВВ је дао исказ пред првостепеним судом у коме је објаснио свој поглед на ситуацију у којој се налази, па такав исказ мора бити респектован приликом доношења одлуке у смислу жеље детета са којим родитељем би желело да живи.

Налаз и мишљење Центра за социјални рад, који је суд дужан да прибави, сходно одредби члана 270 Породичног закона, не везује суд да одлуку не донесе на основу чињеница које је сам утврдио у поступку по расуђивању суда, сходно реалној ситуацији. Дакле, пре него што донесе одлуку о вршењу или лишењу родитељског права, а у вези члана 6 и 266 Породичног закона и члана 3 став 1 Конвенције о правима детета, суд је у обавези да поступи по законској норми прописаној одредбом члана 270 Породичног закона, односно да затражи стручно мишљење органа старатељства. Уколико суд процени да наведено стручно мишљење није у најбољем интересу детета, дужан је да затражи допуну налаза или налаз и мишљење од друге стручне службе за посредовање у породичним односима, односно да одреди вештачење према одредбама Закона о парничном поступку. Међутим, након добијања коначног стручног мишљења органа старатељства, одлуку о вршењу родитељског права и уређењу начина виђања

детета са другим родитељем суд доноси по слободном судијском уверењу у складу са одредбом члана 8 Закона о парничном поступку. Ово важи и приликом одлучивања о захтеву родитеља коме дете није поверено на самостално вршење родитељског права за одржавање личних односа с малолетним дететом, као и када се одлучује привременом мером, којом се привремено уређује спорни однос у смислу одредбе чл 460 тач 7 ЗИО, у ком смислу је задатак суда да се води најбољим интересом деце и у доказном поступку утврди начин одржавања ових односа који највише погодује мал.детету узимајући у обзир могућност родитеља, а све у складу с наведеним нормама.

Основано се наводима жалбе туженог указује на постојање битне повреде одредаба парничног поступка, у смислу члана 374 став 2 тачка 7 ЗПП у вези са доношењем решења првостепеног суда од 15.06.2021. године на расправи, да се одбија учешће стручних саветника туженог-противтужиоца у овом поступку који би присуствовали испитивању мал. ВВ на рочишту одржаном дана 17.03.2021. године. Наиме, на рочишту одржаном 17.03.2021. године, када је испитан мал. син парничних странака, суд није прихватио захтев туженог-противтужиоца да на саслушању детета буду присутни стручни саветници туженог-противтужиоца, док је на рочишту од 15.06.2021. године првостепени суд донео решење којим се одбија учешће стручног саветника туженог-противтужиоца у овом поступку. Основано се наводима жалбе туженог указује да је на овај начин повређено његово право да расправља пред судом. Легитимно право туженог је да ангажује стручна лица која би присуствовала саслушању мал. детета и евентуално се у поступак саслушања укључила постављањем питања.

У поновљеном поступку првостепени суд ће отклонити уочене недостатке, те ће одлучујући о захтеву за поверавање мал детета једној од парничних странака на самостално вршење родитељског права, и начину одржавања личних односа мал.детета и родитеља коме дете није поверено на саостално вршење родитељског права, сходно члану 270 Породичног закона, затражити налаз и стручно мишљење надлежног органа, те ће туженом-противтужиоцу омогућити да расправља пред судом, тако што ће омогућити стручном лицу кога је ангажовао да поставља питања те ће имајући у виду и друге жалбене наводе, на потпуно и правилно утврђено чињенично стање правилно применити материјално право и донети правилну и на закону засновану одлуку.

Из наведених разлога првостепена пресуда је морала била укинута у ставу првом, трећем, четвртном, петом, шестом, деветом, десетом, једанаестом и дванаестом изреке и предмет враћен поступајућем првостепеном суду на поновљено суђење, у смислу члана 391 став 1 и 392 став 2 ЗПП и одлучено је као ставом првим изреке ове другостепене одлуке.

Имајући у виду да је у ставу другом, седмом и осмом изреке ожалбене пресуде одбијен захтев тужиле-противтужене, то тужени-противтужилац нема правни интерес да одлуку побија у овом делу у коме тужиле-противтужена није успела у спору, па је, применом члана 389 у вези са чланом 378 став 3 ЗПП, одлучено као ставом другим изреке ове другостепене одлуке.

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, пошто иста зависи од коначног исхода спора.

Председник већа-судија
Иван Негић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић